

**Javaslat a
„[nemzeti érték megnevezése]”
Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvételéhez**

A magyar nóta a polgárosodó társadalom terméke a 18. század elején Magyarországon. Más európai országokban ugyanúgy, mint például Franciaországban a sanzon, Olaszországban a napolyi dal, Lengyelországban a polka stb.

Szabolcsi Bence: „A magyar nóta a verbunkos zenéből és a bécsi-olasz muzsika elemeiből alakult ki.” „A múlt században ez a zene segített magyarrá lenni és magyarnak maradni.”

Kodály Zoltán: „... e dalok zenéje volt egykor a magyarság egyetlen zenéje. Élőzene a magyar élet szerves része.”

Ez a zene szólt 200 éven át Magyarországon színházakban, előkelő szórakozóhelyeken, falusi kocsmákban és kultúrházakban.

A 18. század végén alakuló magyar színtársulat népszínművekkel hódította meg a közönséget. (Annak betét dalai magyar nóták voltak.) 1875-ben ezek bemutatására építették a Népszínházat.

A magyar nóta szerzői a legkiválóbb írók, zeneszerzők, közéleti emberek (jogászok, polgármesterek, újságírók, írók (Petőfi Sándor, Gárdonyi Géza, Ady Endre stb.), zeneszerzők (Egressy Béni, Szentirmay Elemér, Thern Károly stb.) voltak.

J. Brams 21 magyar csárdása, Erkel Ferenc 49 népszínműve, de még Kodály Zoltán is írt népszínműveket.

Sok klasszikus zeneszerző is felfigyelt a magyar nótára. Jehudi Menuhin a világhírű hegedűművész koncertje után cigányzenét, magyar nótát hallgatott.

Ezt a csodálatos zenét a cigányzenekarok játszották nemcsak Magyarországon, de külföldön is, királyoknak, cároknak muzsikáltak.

Napjainkban is az ide érkező külföldiek szívesen hallgatják. Emlékeikben a csodálatos tájak, építmények mellett a magyar gulyás és a csárdás maradt emlékül.

Bartók Béla ezt írja: „A cigányzenészek tartsák meg repertoárjukat, minél régebbi színezetben.”

Kodály Zoltán: „A magyar nóta a múlt századi társadalom tükörképe.”

Hubay Jenő a Zeneakadémia igazgatója világhírű hegedűművész, zenepedagógus: a nemzet zenéjének a magyar nótát tartotta.

Losonczi Ágnes zeneszociológiai könyvében a zenei műfajok kedveltségi listáján a magyar nóta volt az első helyen, majd ez Maleck Attila felmérése is igazolta 1987-ben.

**Valóban ez a magyar zenei kultúránk része.
„Magyar specialitás” – ahogy Bartók Béla nevezi.**

Budapest, 2014. február 16.

I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Magyar Nótaszerzők és Énekesek Országos Egyesülete

**MAGYARNÓTASZERZŐK ÉS ÉNEKESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE**
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
Tel.: 3-211-120/187
Adószám: 19668727-1-42
OTP. VI. 11706016-20723875

II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Klasszikus magyar nóta**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
Mellékelve

5. Indoklás a Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvétel mellett: Mellékelve

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források): Mellékelve

7. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: jelenleg nem rendelkezünk

III.
MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja: Mellékelve

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés g) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok:
Zenei Tanács és Panoráma Világklub levele

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat: DVD a nóta történetéről és 132 kiadvány

Bibliográfia

- Ábrányi Kornél: A magyar zene a XIX. században
Bartók Béla: A parasztzene hatása az újabb műzenére 1931
Bartók Béla: Önéletrajz 1921.
Bartók Béla: Magyar népzene és új magyar népzene 1928
Bartók Béla: Cigányzene? Magyar zene? 1931
Bércessi B. Gyula: Tollal – Lanttal – Fegyverrel 1986
Blaha Lujza naplója 1987
Cselényi József élete. Szerk.: Lengyelfi Miklós 1998
Haraszi Emil: Cigányzene – parasztzene – hivatalos zene. Budapesti Hírlap 1929
Hevesi Sándor: A régi népszínmű és a magyar nóta, 1916
Kerényi György: Népies dalok 1961
Kerényi György: Szentirmay Elemér és a magyar népzene 1966
Kiss Lajos: Simonffy Kálmán és a magyar népzene
Kodály Zoltán: A magyar népzene 1937
Kodály Zoltán: A népzene kutatás jövője 1952
Kodály Zoltán: Nagyszalonta dalkincse 1923
Legány Dezső: A magyar zene krónikája 1962
Lengyelfi Miklós: A magyarnóta ügy, avagy Miből lett a Cserebogár? 1990
Leszler József: Nótakedvelőknek 1986
Liszt Ferenc: A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon 1861
Major Ervin: Bihari János 1928
Major Ervin: A népies magyar műzene és a népzene kapcsolatai 1930
Major Ervin: Népdal és verbunkos 1953
Mátray Gábor: A muzsikának közönséges története 1984
Markó Miklós: A régi mulató Magyarország 1927
Papp Viktor: A nóta 1944
Sárosi Bálint: Zene anyanyelvünk 1973
Simonffy Kálmán: Dr. Liszt és a magyar zene 1859
Solymossy Sándor: Magyar nóta, cigány zene 1898
Szabolcsi Bence: A magyar zenetörténet kézikönyve 1955
Szabolcsi Bence: A magyar zene évszázadai 1959
Taár Ferenc: Híres debreceni cigányprímások 1998
Tóth Dénes: A magyar népszínmű zenei kialakulása 1953
Ugró Gyula dr.: A magyar népdal és a nóta fejlődése 1940

Interneten elérhető audiovizuális anyagok:

A Duna Televízió, Nóta TV által felvett felvételek

Neves nótaénekesek felvételei (Madarász Katalin, Bangó Margit, Bokor János, Kovács Apollónia és Gaál Gabriella archív felvételei)

Nótás kiadványok:

A Hungaroton Kiadó bakelit lemezei, a Nótaegyesület 132 kiadványa (kották, kazetták, CD-k, DVD-k) és magán kiadásban megjelent zenei albumok is a magyarnótát népszerűsítik, ezzel segítve fennmaradását.